

**POMORSKI PAŃSTWOWY
WOJEWÓDZKI
INSPEKTOR SANITARNY**

Zalecenia w celu ograniczenia ryzyka zanieczyszczenia owoców miękkich wirusami na etapie zbioru

1. Jakość wody stosowanej do podlewania

Woda nie może być zanieczyszczona fekaliami lub wymiotami ludzkimi.

Woda do upraw powinna spełniać następujące kryteria mikrobiologiczne: grupa coli poniżej 50 000 w 100 ml, grupa coli termotolerancyjne poniżej 20 000 w 100 ml, paciorkowce kałowe poniżej 10 000 w 100 ml, *Salmonella* nieobecne.

2. Nawożenie płodów rolnych

Nie wolno stosować odchodów ludzkich, ponieważ mogą być źródłem zanieczyszczenia chorobotwórczymi wirusami, wirusy mogą utrzymywać się w kale nawet przez kilka miesięcy.

3. Zapewnienie dostępu dla wszystkich pracowników do toalet w pobliżu plantacji oraz do czystej, bieżącej wody do mycia rąk i możliwości osuszenia rąk po umyciu

W tym celu należy zapewnić, aby toalety (stałe lub przenośne) były:

- umieszczone blisko powierzchni plantacji, w zamkniętym obszarze pola, gdzie pracuje personel,
- w wystarczającej ilości dla zatrudnionego personelu,
- tak zaprojektowane, żeby zapewniały higieniczne usuwanie odpadów i zanieczyszczeń,
- tak zaprojektowane, żeby gwarantowały brak możliwości przecieków do wód gruntowych,
- utrzymywane w odpowiednich warunkach sanitarnych i dobrym stanie (zapewnione mydło oraz instrukcje),
- myte i dezynfekowane zgodnie z przyjętymi procedurami.

Ponadto należy:

- egzekwować mycie rąk przed każdorazowym wejściem na pole (instrukcja), zaleca się stosowanie rękawiczek jednorazowych,
- przestrzegać zakazu pracy osób z objawami takimi jak: biegunka, wymioty, temperatura, kaszel lub żółtaczka,
- zapewnić posiadanie czystej odzieży przy wykonywaniu pracy,
- zapewnić czystość i odpowiednią jakość stosowanych pojemników, naczyń do zbioru,
- przeprowadzać szkolenia pracowników w zakresie higieniczno-sanitarnym,
- opracować procedury dotyczące mycia i dezynfekcji zanieczyszczonych powierzchni,
- przestrzegać zakazu wejścia osób nieupoważnionych w tym dzieci, które nie powinny znajdować się w obszarze zbioru
- przestrzegać stosowania zasad Dobrej Praktyki Higienicznej, Produkcyjnej i Rolniczej